

2

Mies muistutti hiukan Vilhelm II:ta. Huomiota herättävät viikset, pistävä katse. Kuin muotokuvassa, joka oli riippunut keisarin valtakaudella jokaisen kunnan saksalaisen olohuoneessa. Moni piti kuvaa edelleen seinällään, vaikka keisari oli luopunut kruunusta yli kymmenen vuotta sitten ja kasvattanut siitä lähtien tulppaneja Hollannissa. Samat viikset, samat säkenöivät silmät. Mutta siihen yhtäläisyydet loppuivat. Tällä keisarilla ei ollut päässään piikkikypärää; se roikkui yhdessä sapelin ja univormun kanssa sängyntolpassa. Tällä miehellä ei ollut muuta kuin ylöspäin kierretyt viikset ja vaikuttava erektio. Hänen edessään oli polvillaan aivan yhtä alaston, rehevillä kurveilla siunattu nainen, joka oli ilmeisesti aikeissa osoittaa kunnioitustaan keisarin valtikalle.

Rath selaili innottomasti valokuvia, joiden varsinainen tarkoitus oli herättää himoa. Seuraavissa kuvissa keisarin kaksois-olento ja hänen rakastajattarensa olivat jo täydessä touhussa. Asennossa kuin asennossa kuvassa näkyivät aina nuo tunnusomaiset viikset.

”Törkyä!”

Rath katsoi ympärilleen. Yksi siniunivormuisista Schupon eli suojelupoliisin miehistä oli katsonut hänen olkapäänsä yli.

”Jopas on räävätöntä”, poliisi jatkoi päätään puistellen. ”Tuo on majesteettirikos. Siitä sai ennen kuritushuonetta.”

”Mutta keisarimme ei näytä panevan ollenkaan pahakseen”, tokaisi Rath. Hän läiskäytti valokuvakansion kiinni ja työnsi sen takaisin kiikkerälle kirjoituspöydälle, jonka he olivat antaneet hänen käyttöönsä. Poliisi mulkaisu häntä vihaisesti virkakypäränsä alta, kääntyi sanaakaan sanomatta ja meni tovereidensa luo. Huoneessa olevat kahdeksan virkapukuista poliisia keskustelivat puoliääneen, ja useimmat lämmittivät käsiään pitelemällä kahvikuppia.

Rath katsahti heitä. Hän tiesi, että 220. poliisipiirin suojelupoliiseilla oli juuri nyt tärkeämpääkin tekemistä kuin tukea Alexanderplatzilta tullutta rikospoliisia. Kolmen päivän päästä olisi tosi kyseessä. Keskiviikko olisi toukokuun ensimmäinen, ja poliisimestari Zörgiebel oli kieltänyt kaikki vappumielenosoitukset Berliinissä, mutta kommunistit aikoivat marssia kiellosta huolimatta. Poliisi oli hermostunut. Liikkeellä oli huhuja vallankumoussuunnitelmista: bolsevikit panisivat toimeen vallankumouksen ja perustaisivat sittenkin Neuvosto-Saksan, kymmenen vuoden viiveellä. Ja 220. poliisipiirin poliisit olivat hermostuneempia kuin useimpien muiden Berliinin piirien. Neukölln oli työläiskaupunginosa. Sitä punaisempi oli korkeintaan Wedding.

Poliisit supattelivat. Silloin tällöin joku heistä vilkaisi salavilkkaa Rathia. Hän napautti askista Overstolzlin ja pani palaamaan. Kenenkään ei tarvinnut sanoa hänelle, että hän oli tänne suunnilleen yhtä tervetullut kuin Pelastusarmeija yökerhoon, se oli täysin ilmeistä. Huoltopoliisilla eli niin kutsutulla E-yksiköllä ei ollut poliisipiireissä erityisen hyvä maine. Vielä kaksi vuotta sitten sen ensisijainen tehtävä oli ollut prostituution valvominen kaupungissa. Kyseessä oli siis ollut eräänlainen viranomaisten pyörittämä paritustoiminta, sillä vain poliisin rekisterissä olevat prostituoidut harjoittivat ammattiaan laillisesti. Monet poliisit olivat käyttäneet tätä riippuvaisuussuhdetta

häikäilemättä hyväkseen, kunnes nämä tehtävät oli siirretty uuden sukupuolitautilain nojalla huoltopoliisilta terveystoimikunnille. Siitä lähtien E-yksikkö oli keskittynyt laittomiin yökerhoihin, parittajiin ja pornografiaan, mutta sen maine ei ollut juuri parantunut. Oli kuin huoltopoliiseihin olisi tarttunut pysyvästi jotain saastasta, jonka kanssa he olivat joutuneet työnsä puolesta tekemisiin.

Rath puhalsi tupakansavua kirjoituspöydän yli. Naulakossa roikkuvista kiiveristä, korkeista poliisikypäristä, tippui sadetta samanlaiselle vihreälle linoleumilattialle kuin rikospoliisi Kripon tiloissa Alexanderplatzilla oli. Hänen harmaa hattunsa vaikutti ulkopuoliselta kaiken sen mustan lakan ja kiiltävien poliisintähtien välissä, samoin kuin hänen sinisten manttelien välissä roikkuva takkinsa. Hän oli ainoa siviiliasuinen virkapukuisten joukossa.

Kahvi hänelle annettussa lommoisessa emalimukissa maistui iljettävältä. Inhottavaa mustaa kuraa. Myöskään 220. poliisipiirissä Neuköllnissä ei siis osattu keittää kahvia. Miksi se olisikaan toisin kuin Alexanderplatzilla? Hän hörppäsi silti uudestaan, kun ei muutakaan tekemistä ollut. Vain siksi hän istui täällä: odottamassa. Odottamassa, että puhelin soisi.

Hän tarttui vielä kerran pöydällä olevaan kansioon. Hohenzollernien kaksoisolentoja ja muita preussilaisia kuuluisuuksia yksiselitteisissä asennoissa esittävät kuvat eivät olleet tavanomaista halpatavaraa. Ei mitään kopioita, vaan ensiluokkaisia valokuvia, jotka oli järjestetty siististi kansioon. Sellaisen ostaja joutui pulittamaan sievän summan. Nämä kuvat oli suunnattu paremmille piireille. Kiertävä lehtien myyjä oli kaupannut niitä Alexanderplatzin asemalla, vain muutaman askeleen päässä poliisiasemalta ja E-yksikön toimitiloista. Poliisipartio oli kiinnittänyt mieheen huomiota ainoastaan siksi, että hänen hermonsa olivat pettäneet. Tuo työpari oli aikonut vain huomauttaa

miehelle, että hänen myyntitarjottimeltaan oli pudonnut maahan aivan harmiton lehti, mutta heidän lähestyessään mies oli viskannut koko valikoimansa heitä kohti ja ottanut jalat alleen. Nuoret poliisit olivat saaneet päälleen aikakauslehtien lisäksi myös nämä kiiltäväpintaiset pornografiset valokuvat. Ihaillessaan korvat punaisina valokuvamallien ammattitaitoa he olivat miltei unohtaneet jahdata pakoon pötkinyttä lehtien myyjää. Ja kun he vihdoinkin lähtivät hänen peräänsä, mies oli jo kadonnut Alexanderplatzia ympäröivien työmaiden kaaokseen. Pian sen jälkeen poliisiasemalla kaksikon korvat helottivat taas, kun he luovuttivat saaliinsa Lanken pöydälle ja raportoivat välikohtauksesta. E-yksikön pomo saattoi yltyä erittäin kovaääniseksi. Ylitarkastaja Werner Lanke oli sitä mieltä, että ystävällisyys saattaisi vahingoittaa hänen auktoriteettiaan. Rath ei voinut olla muistamatta, miten hänen uusi esimiehensä oli tervehtinyt häntä neljä viikkoa aiemmin.

”Tiedän, että teillä on suhteita, Rath”, Lanke oli ärjynyt. ”Mutta erehdytte pahan kerran, jos luulette, ettei teidän tarvitse sen takia liata käsiänne! Täällä ei paapota ketään! Eikä varsinkaan miestä, jota minä en ole pyytänyt tänne!”

Rathin ensimmäinen kuukausi E-yksikössä oli nyt melkein takana. Se oli tuntunut hänestä rangaistukselta. Ja sitä se ehkä myös oli, vaikka häntä ei ollutkaan alennettu, vaan ainoastaan siirretty. Hän oli joutunut lähtemään Kölnistä ja murharyhmästä. Mutta hän oli yhä rikoskomisario! Eikä hän aikonut juuttua ikiajoiksi huoltopoliisiin. Hän ei tajunnut, miten Setä kesti sitä, mutta kollegoista työ E-yksikössä näytti olevan jopa hauskaa.

Ylikomisario Bruno Wolter, jota useimmat työtoverit kutsuivat hänen leppoisan olemuksensa vuoksi Sedäksi, johti tutkimusryhmää ja myös tämänpäiväistä ratsiaa. Ulkona poliisiaseman pihalla odotti poliisiauto, ja Wolter puhui siellä Kripon

kahden naispoliisin ja mellakkapoliisin ryhmänjohtajan kanssa suunnitellun ratsian yksityiskohdista. Se alkaisi hetkenä minä hyvänsä. He odottivat vain Jänicken soittoa. Rath kuvitteli, kuinka tuo nuori rikoskonstaapeli istui tunkkaisessa asunnossa, jonka poliisi oli ottanut haltuun ateljeen tarkkailua varten – toisessa kädessä kiikari ja toinen tärysten hermostuneesti puhelinluurin yllä. Myös Stephan Jänicke oli tullut huoltopoliisiin vasta huhtikuun alussa, ja Wolter nimitti häntä toisinaan märkäkorvaksi, sillä Jänicke oli komennettu Alexanderplatzille suoraan poliisikoulusta. Mutta tuo vaalea, vähäpuheinen itäpreussilainen ei korvaansa lotkauttanut vanhempien kollegoiden kiusoitte- lulle; hän otti työnsä vakavasti.

Pöydällä oleva puhelin soi. Rath tumppasi savukkeensa ja tarttui kiiltävään, mustaan kuulokkeeseen.

Poliisiauto pysähtyi Hermannstraßella suoraan suuren vuokra- kasarmin eteen. Ohikulkijat katsoivat epäluuloisina, kuinka nuoret virkapukuiset poliisit hyppäsivät auton kopista. Poliisit eivät olleet tervetulleita tähän osaan kaupunkia. Takapihoille johtavan porttihilvin hämärässä odotti Jänicke kädet päällystakin taskuissa, kaulus pystyssä ja hatun lieri otsalle vedettynä. Rath pidätteli naurua. Jänicke yritti kovasti näyttää kovaksi- keitetyltä suurkaupungin jeparilta, mutta alati punaiset posket paljastivat hänet maalaispojaksi.

”Siellä täytyy olla nyt kymmenkunta ihmistä”, hän sanoi ja yritti pysyä Rathin ja Wolterin tahdissa. ”Olen nähnyt Hindenburgin, Bismarckin, Moltken, Vilhelm I:n ja Vilhelm II:n ja jopa vanhan Fritzin.”

”No, toivottavasti myös pari tyttöä”, sanoi Setä ja suuntasi kulkunsa kohti toista pihaa. Naispoliisit hymyilivät happamesti. Siviiliasuiset ja kymmenen virkapukuista poliisia seurasivat ylikomisariota toiselle tontin perällä olevista taloista. Pihalla

viisi poikaa pelasi peltipurkilla jalkapalloa. Nähdessään poliisijoukon he seisahtuivat ja antoivat purkin pyöriä viimeisen, kalisevan piruetin. Wolter kohotti etusormen huulilleen. Vanhin pojista, ehkä yksitoistavuotias, nyökkäsi mykkänä. Ylhäällä paiskattiin ikkuna kiinni. *Valokuvaamo Johann König, 4. kerros* ilmoitti porraskäytävän ovella oleva messinkikyltti.

Setä oli joutunut pistämään yhden monista Berliinin maailman tietolähteistään töihin päästäkseen Königin jäljille, sillä valokuvaaja oli poliisin näkökulmasta kirjoittamaton lehti. Hän otti edullisia passikuvia vähävaraiselle neuköllniläiselle asiakaskunnalle, ja toisinaan myös pakollisia perhekuvia: kapolapsia lampaantaljalla, koulutiensä aloittavia lapsia makeisilla täytetty pahvitötterö kädessä, hääpareja ja sen sellaista. Toistaiseksi ei ollut ilmennyt mitään merkkejä rötöstelystä. Häntä ei ollut aiemmin rangaistu mistään. Mutta eräs merkintä oli kuitenkin. Poliittinen. Ei tarvinnut olla rikollinen kiinnittääkseen poliisin huomion. Rath oli keksinyt käydä läpi myös osasto IA:n eli poliittisen poliisin laajan kortiston ja törmännyt siellä kymmenen vuoden takaiseen mainintaan: vuonna 1919 poliittinen poliisi oli rekisteröinyt Johann Königin anarkistiksi ja tehnyt hänelle oman kortistokortin, vaikka siinä olikin hyvin niukasti tekstiä. Vallankumousaikojen jälkeen valokuvaaja ei ollut enää herättänyt huomiota poliittisella toiminnalla. Hän oli pysytellyt monien muiden tavoin hissukseen. Mutta nyt hänen ilmeinen vastenmielisyytensä Preussin loistoa ja kohteutta kohtaan oli kuitenkin saattanut hänet vaikeuksiin lain kanssa. Ei mikään ihme, ajatteli Rath. Jos monarkian vastustajan sukunimi oli *König* eli kuningas, siitä seurasi väistämättä vaikeuksia.

Yksi nuorista mellakkapoliiseista tuntui mieltävän samaa.

”Keisari hässii kuninkaan luona”, hän murjaisi ja vilkaisi seuruetta hermostuneesti virnistäen.

Kukaan ei nauranut. Wolter sijoitti vitsiniekan kerrostalon ulko-ovelle. Muu joukko astui nuhjuiseen rappukäytävään, jonne tuli vain vähän päivänvaloa, ja nousi mahdollisimman hiljaa ylöspäin. Jossain päin taloa radio renkutti iskelmämusiikkia. Toisessa kerroksessa avautui ovi, jonka raosta harmaatukkainen mummeli työnsi nenänsä rappuun ja veti sen kiireesti takaisin nähdessään miltei äänettömästi liikkuvat poliisit, kaksi naista ja kaksitoista miestä. He seisahtuivat aivan ylhäällä, viimeisen oven edessä. *Johann König, valokuvaaja*, siellä luki, tällä kertaa ei kuitenkaan kaiverrettuna messinkiin vaan painettuna keltatuneeseen pahvikylttiin, joka kupruili jo. Wolter ei sanonut mitään, katsoi vain pikaisesti ryhmänjohtajaa ja painoi kohotetun oikean etusormensa huulilleen. Enää ei kuulunut mitään muuta kuin radion ääntä ja kadulta etäistä auton tööttäystä. Voimakas potku olisi riittänyt lennättämään huteran oven asuntoon, mutta Wolter työnsi ryhmänjohtajan sivuun. Rath näki, että Setä otti taskustaan tiirikan ja kävi lukon kimppuun. Häneltä ei mennyt sen avaamiseen edes viittä sekuntia. Ennen kuin työnsi oven auki, hän veti virka-aseensa esiin. Muut tekivät samoin. Vain Rath jätti Mauserinsa koteloon. Kölnin välikohtauksen jälkeen hän oli vannonut itselleen, ettei enää koskisi yhteenkään aseeseen, jos voisi sen jotenkin välttää. Hän päästi aseistautuneet työtoverinsa menemään edellä ja jäi seisomaan ulkopuolelle ovensuuhun. Sieltä hän tarkkaili absurdia näytöstä, joka käynnistyi heti poliisien astuttua suureen ateljeehen.

Vihreällä sohvalla rehki lihaksikas Hindenburg etäisesti Mata Haria muistuttavan alastoman naisen päällä. Vieressä seisoi sotilasasuinen sotamies piikkikypärä päässä. Vaikea sanoa, olisiko seuraavaksi hänen vuoronsa huvitella Mata Harin kanssa vai joutuisiko hän palvelemaan marsalkkaansa seksuaalisesti. Muut esiintyjät, joista puolet oli alasti, katselivat useilla valon-

heittimillä valaistua näyttämöä tai keskustelivat vilkkaasti. Kameran takana kyyristelevä pukinpartainen mies jakeli marsalkalle käskyjä.

”Käännä Sophien takapuolta hiukan enemmän minuun päin... Vielä vähän... Noin, tuo on hyvä. Liikkumatta, jaaaa – valmista tuli!”

Ja niin hänellä oli taas yksi otos purkissa. Mainiota. Erinomaista todistusaineistoa. Kukaan kuuluisassa joukossa ei ollut huomannut, että ateljeehen oli astunut toistakymmentä poliisia pistoolit tanassa. Nuoret mellakkapoliisit kurkkivat kaula pitkänä nähdäkseen tarpeeksi ja työntyivät peremmälle. Yksi valonheitin kaatui tungoksessa kovalla räminällä lattialle.

Puheensorina lakkasi. Kaikkien kasvot kääntyivät ovelle, ja samassa ilmeet jähmettyivät. Vain Hindenburg ja Mata Hari eivät antaneet sekoittaa rytmiään.

”Poliisi! Tämä on ratsia!” huusi Wolter. ”Kaikki tulevat mukaan poliisiasemalle! Vastarinta on turhaa. Parasta kun jätätte kaiken paikalleen! Varsinkin jos se sattuu näyttämään aseelta!”

Nyt myös Hindenburg ja Mata Hari kohottivat katseensa. Kellekään ei tullut mieleen vastustella. Muutama nosti kätensä ylös, muut veivät kätensä refleksinomaisesti sukuelintensä eteen. Kaikki neljä ateljeessa olevaa naista olivat hyvin vähissä vaatteissa tai ilkosillaan. Naispoliisit heittivät huopia heidän alastomuutensa peitoksi, ja sitten virkapukuiset ryhtyivät toimeen. Ensimmäiset käsiraudat kilahtivat. König mumisi jotain erotiikasta ja taiteen vapaudesta mutta vaiken, kun Wolter ärähti hänelle. Ja sitten tuli kuuluisuuksien vuoro. Bismarck – klik. Fredrik II Suuri – klik. Vanhalla Fritzillä oli toden totta kyyneleet silmissä, kun hänet pantiin rautoihin. Kaikille laitettiin vuorollaan käsiraudat. Hindenburg ja Mata Hari jouduttiin hakemaan sohvalta. Mellakkapoliisin pojilla oli helpot hommat. Ja hauskaa.

Rath oli nähnyt tarpeeksi ja palasi rappuun. Enää ei ollut vaaraa, että joku livistäisi. Hän seisoj porraskaiteen luona katsoen syvyyteen. Hatun hän oli riisunut ja hypisteli sen harmaata huopakangasta. Kun tämä täällä olisi ohi, edessä olisivat vielä kuulustelut poliisiasemalla. Paljon työtä vain siksi, että saataisiin kiikkiin joku rotta, joka tienasi elantonsa valokuvaamalla muiden naiskentelua ja loukkaamalla kansallisia tunteita. Taustatekijöihin, jotka käärivät todella suuret rahat, he eivät kuitenkaan pääsisi käsiksi. Isojen kihojen sijasta telkien taakse joutuisi taas muutama köyhä piruparka. Lanke saisi sulan hattuunsa ja voisi ilmoittaa menestyksestään poliisimestarille, eikä mikään muuttuisi. Rathin täytyi pinnistellä nähdäkseen siinä jotain järkeä. Ei sillä, että hän olisi hyväksynyt pornografian, mutta ei hän sitä myöskään erityisemmin paheksunut. Maailma nyt kerta kaikkiaan oli ollut tällainen siitä lähtien, kun se oli suistunut raiteiltaan. Vuonna 1919 vallankumous oli heittänyt kaikki moraaliset arvot päälle, vuonna 1923 inflaatio kaikki materiaaliset. Eikö poliisilla ollut hoidettavanaan tärkeämpiä asioita? Esimerkiksi rauhan ja järjestyksen ylläpito, ja siitä huolehtiminen, etteivät ihmiset voisi tappaa toisiaan ilman rangaistusta? Murharyhmässä hän oli tiennyt, miksi oli poliisissa töissä. Huoltopoliisissa oli eri juttu. Ketä kiinnosti, oliko pornografia hiukan enemmän vai vähemmän? Ehkä joitakin itse itsensä nimittäneitä moraalisaarnaajia, jotka olivat löytäneet paikkansa myös tasavallassa, mutta hän ei kuulunut siihen joukkoon.

Vessan kohina tempaisi hänet ajatuksistaan. Pari kerrosta alempana avautui ovi. Hoikka mies aikoi juuri vetää henkselit aluspaitansa päälle mutta ällistyi huomattessaan Rathin seisovan ylhäällä. Komisario tunsu nuo kasvot: suipot viikset, ankarat silmät, jotka näyttivät nyt pikemminkin hämmästyneiltä. Väärältä Vilhelm II:lta ei vienyt sekuntiakaan tajuta tilanne. Hän ylitti kaiteen yhdellä loikalla ja hyppäsi melkein puoli kerrosta

alaspäin. Hänen askeltensa nopea staccato etääntyi alaspäin. Rath säntäsi perään. Vaistomaisesti. Hän oli jepari, hän jahtasi rikollisia. Tällä erää sellaista, jonka rikos oli näyttää kruunusta luopuneelta keisarilta ja naiskennella kameran edessä. Kollegoille ei ehtinyt ilmoittaa. Portaikossa oli niin pimeää, että hän pystyi tuskin erottamaan rappusia. Hän kompuroi enemmän kuin juoksi. Vihdoin hän tuli katutasoon. Päivänvalo häikäisi. Hän oli vähällä kompastua poliisiin, joka kömpi juuri maasta.

”Missä hän on?” Rath kysyi, ja nuori poliisi, joka oli vielä viisi minuuttia aiemmin veistänyt vitsiä parittelevasta keisarista, osoitti masentuneen näköisenä Hermannstraßen suuntaan.

”Minä menen perään. Tehkää ilmoitus!” Rath karjui. Sitten hän kiiruhti porttihilvin kautta Hermannstraße. Oli lakanut satamasta, mutta asvaltti kiiksi vielä märkänä ja mustana. Talon edessä seisoivat poliisin vihreä kopiauto Vihreä Minna, jonka oli määrä ottaa kyytiin ratsian sato ja viedä se Alexille. Ja missä oli Vilhelm II? Rath katsoi ympärilleen. Kaikkiällä pitkin katua, puoliksi jalkakäytävällä, puoliksi ajoradalla, lojui rakennusmateriaalia. Palkkeja, terästankoja ja teräsputkia, joiden ohi jalankulkijat ja autot ahtautuivat ja jotka olivat varmaan-kin menossa metron rakennustyömaalle Hermannstraße alle. Sillä välin poliisiauton kuljettaja oli astunut ulos ja heilautti komisariolle kättään. Rath kiipesi kiroillen lautakasan yli, ja silloin hän näki pornokeisarin juoksevan kyyryssä, henkselit roikkuen Hermannstraßea pitkin kohti Hermannplatz-aukiota.

”Seis, pysähtykää! Poliisi!” Rath huusi. Hänen huutonsa vaikutti Vilhelmiin kuin starttilaukaus. Mies ojentautui ja ampaisi eteenpäin, poikittain ajoradan yli jalkakäytävälle, missä hän änkesi härskesti muutaman jalankulkijan ohi.

”Ottakaa se mies kiinni”, Rath huusi. ”Tämä on poliisioperaatio!”

Kukaan ei reagoanut.

”Älä suotta huuda”, hän kuuli tutun äänen takanaan. ”Täkläiset eivät auta jeparia.” Wolter taputti Rathia olalle. ”Juokse”, hän sanoi ja ryntäsi matkaan. ”Yhdessä me saamme sen rotan!”

Rath ihmetteli, miten kovaa vauhtia tanakka Wolter juoksi hiukan alaspäin viettävällä Hermannstraßella. Hän pysyi Wolterin perässä vain vaivoin. Hän sai Sedän kiinni vasta hiukan ennen Hermannplatzia.

”Näetkö hänet?” Rath läähätti. Häntä pisti kylkeen, ja hänen oli pakko ottaa tukea katulampusta. Vasta nyt hän huomasi pitävänsä hattuaan vieläkin kädessään ja laittoi sen päähänsä. Wolter osoitti pienellä nyökkäyksellä Hermannplatzia. Heidän edessään kohosi Karstadt-tavaratalon jättimäinen runko kohti taivasta. Uuden tavaratalon oli määrä suoda poroporvarilliselle Hermannplatzille häivähdys New Yorkin tunnelmaa. Avajaisten piti olla tänä kesänä, mutta toistaiseksi oli näkyvissä vain valtava rakennusteline, jonka sivuilla oli tavarahissejä ja nostureita. Kaksi tornia, rakennelman pohjois- ja eteläpuolella, kurotti melkein kuudenkymmenen metrin korkeuteen. Ja Vilhelm II juoksi kohti rakennustyömaan eteläkulmaa poikittain suuren risteyksen yli, ohi tööttäilevien autojen. Hän oli vähällä jäädä linjan 29 raitiovaunun alle, joka nousi juuri Hermannstraßea ylös, mutta hyppäsi kirskuvan hirviön tieltä viime hetkessä kuin hauki ja hävisi molempien poliisien näköpiiristä. Heidän oli pakko odottaa, kunnes raitiovaunu oli kolistellut ohi, ja silloin heidän jahtaamastaan miehestä ei näkynyt enää jälkeäkään. He ylittivät risteyksen pitäen aukiota silmällä.

”Metrotunneliin hän ei ainakaan ole mennyt”, sanoi Wolter. ”Hän ei olisi ehtinyt sinne tässä ajassa.”

”Mutta *tuonne* hän on voinut ehtiä”, sanoi Rath ja osoitti rakennusaitaa. Julisteilla tapetoitu, runsaat kaksi metriä korkea lautaseinä eristi koko tavaratalon työmaan Hermannplatzin ihmisvilinästä.